

Kasvun ja oppimisen lautakunta 21.09.2022 § 139

§ 139

Kasvun ja oppimisen lautakunnan lausunto Tilapalvelut-liikelaitoksen esityksestä talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2023–2031 investointien osalta

Valmistelijat / lisätiedot:

Helin Erkko

Nurmi Juha

Erma Tapio

Toivonen Auli

Turpeinen Jaakko

Peltonen Anne

Mattila Virpi

Nääppä Roosa

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää antaa osaltaan selostusosan mukaisen lausunnon Tilapalvelut-liikelaitoksen esityksestä talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2023–2031 investointien osalta.

Käsittely

Puheenjohtaja Räf teki Hietanen-Tanskasen, Wallsin, Hagerlundin ja Kosken kannattamana seuraavan muutosesityksen:

”Lautakunta kiinnittää huomiota, ettei investointiohjelma ole riittävä vastaamaan kasvavan kaupungin tilatarpeita. Investointiohjelmassa esitetty 4-5 -vuoden katkos on epärealistinen eikä vastaa palvelutarpeen kasvuvauhtiin. Espoossa on paine kasvattaa lukiopaikkoja jo lähitulevaisuudessa. Kovin kasvupaine on läntisessä Espoossa.

Lautakunta edellyttää, että Kiviruukkiin varataan tontti lukiolle ja käynnistetään alueelle sijoittuvan Itämerilukion suunnittelu.

Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä, että:

- Laurinlahden koulu peruskorjataan / uudisrakennetaan peruskoulukäyttöön ja säilytetään investointiohjelmassa alkuperäisen suunnitelman mukaan.
- Kurttilan koulun suunnittelu ja toteutus lisätään investointiohjelmaan.
- Jupperin koulun osalta selvitetään vaiheittain eteneminen siten, että koulutilat toteutetaan ensimmäisenä.
- Komeetan koulutilan tarve tarkastellaan uudelleen huomioiden Olarin alueen oppilasmäärän kasvu. Tässä vaiheessa lautakunta ei ole valmis muuttamaan koulun käyttötarkoitusta.
- Selvitetään Tapiolan koulutilatarve vastaamaan kaavoituksen etenemistä.
- Leppävaaran lukiolle varataan lisätilaa nykyisten väistötilojen yhteydestä. Käynnistetään neuvottelu Metropolian ja Laurean kanssa mahdollisuudesta yhteistilatoteutukseen Leppävaaran suuralueella.

- Postipuun koulun sekä Keran alueen perusopetuksen järjestäminen lisätään investointiohjelmaan.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan tekemä muutosesitys hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta antoi osaltaan selostusosan mukaisen lausunnon Tilapalvelut-liikelaitoksen esityksestä talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2023–2031 investointien osalta seuraavin lisäyksin ja muutoksin:

Lautakunta kiinnittää huomiota, ettei investointiohjelma ole riittävä vastaamaan kasvavan kaupungin tilatarpeita. Investointiohjelmassa esitetty 4-5 -vuoden katkos on epärealistinen eikä vastaa palvelutarpeen kasvuvauhtiin. Espoossa on paine kasvattaa lukiopaikkoja jo lähitulevaisuudessa. Kovin kasvupaine on läntisessä Espoossa.

Lautakunta edellyttää, että Kiviruukkiin varataan tontti lukiolle ja käynnistetään alueelle sijoittuvan Itämerilukion suunnittelu.

Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä, että:

- Laurinlahden koulu peruskorjataan / uudisrakennetaan peruskoulukäyttöön ja säilytetään investointiohjelmassa alkuperäisen suunnitelman mukaan.
- Kurttilan koulun suunnittelu ja toteutus lisätään investointiohjelmaan.
- Jupperin koulun osalta selvitetään vaiheittain eteneminen siten, että koulutilat toteutetaan ensimmäisenä.
- Komeetan koulutilan tarve tarkastellaan uudelleen huomioiden Olarin alueen oppilasmäärän kasvu. Tässä vaiheessa lautakunta ei ole valmis muuttamaan koulun käyttötarkoitusta.
- Selvitetään Tapiolan koulutilatarve vastaamaan kaavoituksen etenemistä.
- Leppävaaran lukiolle varataan lisätilaa nykyisten väistötilojen yhteydestä. Käynnistetään neuvottelu Metropolian ja Laurean kanssa mahdollisuudesta yhteistilatoteutukseen Leppävaaran suuralueella.
- Postipuun koulun sekä Keran alueen perusopetuksen järjestäminen lisätään investointiohjelmaan.

Selostus

Investointisuunnitelman valmistelun lähtökohtana on ollut valtuuston 8.12.2021 hyväksymä vuoden 2022 talousarvio ja investointiohjelma vuosille 2022–2031.

Investointiohjelma pohjautuu Taloudellisesti kestävä Espoo tuottavuus- ja sopeutumishjelman linjauksiin ja tavoitteisiin. Ohjelmaan sisältyy investointitason lasku 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla siten, että investointien enimmäismäärä on keskimäärin enintään 250 milj. euroa vuodessa investointikauden aikana. Valmistettava investointiohjelma laaditaan vuosille 2023–2031. Valmistelun kehyksenä käytetään voimassa olevan ohjelman omaisuuslajikohtaisia enimmäismääriä.

Uudet toimitilaesitykset on tehty ohjelmakauden loppuun pääosin vuodelle 2031. Ne esitetyt hankkeet, jotka eivät mahdu investointikehyksen mukaiseen toteutusohjelmaan, on listattu erikseen selvityskohteiden listaan.

Voimassa oleva investointiohjelma ohjaa valmistelua ja kaupunginjohtajan valmisteluohjeiden yhteydessä tarkennetaan vuosittaiset investointien kokonaiskehyykset sekä omaisuuslajikohtaiset kehyykset vuoteen 2031 asti.

Asian käsittely

Tilapalvelut-liikelaitos on vastannut investointisuunnitelman valmistelusta vuosille 2023–31 yhteistyössä toimialojen ja konsernihallinnon kanssa. Toimitilaryhmä on käsitellyt ohjelmakokonaisuutta 31.5 ja 8.6 kokouksissa ja kaupungin johtoryhmä kehyskäsittelyjen yhteydessä.

Kaupunginhallituksen tila- ja asuntojaosto käsittelee investointeja koskevaa talousarvioesitystä syyskuussa. Investointiesitykset jätetään kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus käsittelee 2023 talousarvioita ja taloussuunnitelmaa 7.11.2022 ja 28.11.2022. Valtuusto päättää talousarviosta sekä taloussuunnitelmasta 7.12.2022.

Kasvun ja oppimisen toimiala on neuvotellut keväällä 2022 Tilapalvelut -liikelaitoksen kanssa toimialan investointitarpeista vuosille 2023–2031. Kesäkuussa investointiohjelmaan tehtiin Tilapalvelut-liikelaitoksen aloitteesta yhteistyössä toimialan kanssa lisäkarsintaa investointikaton ylittymisen johdosta.

Käsittelyaikataulusta johtuen lautakunta lausuu valmisteilla olevasta investointiohjelmasta (Investointiohjelman budjetti-, vuokra- ja selvityskohteiden raportti 30.8.2022).

Valmistuneet kohteet 2022

Päiväkodit:

- Vermon päiväkotikoti, 6-r
- Metsolan päiväkotikoti, 6-r
- Nöykkiönniityn päiväkotikoti (PPP), 8-r

Koulut:

- Tuomarilan koulu (vastaanotto 31.12.2021, yhtiöhanke), 2 esiopetusryhmää, 3-sarjainen alakoulu
- Keinumäen koulu (tekniikan eriytyminen)
- Jousenkaaren koulu, 3-sarjainen alakoulu
- Pohjois-Tapiolan koulu (PPP), 3-sarjainen alakoulu ja 6-sarjainen yläkoulu sekä autismitietämisen 9 ryhmää
- Perkkään koulu ja nuorisotila (PPP), 3-sarjainen yhtenäinen peruskoulu
- Nauriskasken koulu (PPP), 3-sarjainen alakoulu
- Viherlaakson koulu ja lukio (liikuntatilat, vastaanotto 9/2022, yhtiöhanke)
- Nihtisillantie 3, taito- ja taideaineiden opetustilat (Kutojantie 2 käyttöön)
- Haukilahden lukio lisätilat Miestentie 1
- Otaniemen lukio lisätilat

Nuorisotilat:

- Luukin leirikeskustalon päärakennuksen peruskorjaus

Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiohjelma vuosille 2023–31 sisältää seuraavia muutoksia hyväksytyyn 2022–2031 investointiohjelmaan.

Uudet hankkeet investointiohjelmaan:

- Haukilahden lukion lisätilat, 903 m², +1,47M€, 2023–2029 (vuokrahanke)
- Mestarintunnelin kenttä/Postipuun koulu, 2023, +1M€
- Postipuun koulu ja päiväkoti, 2031, 5-r päiväkoti, 4-sarjainen alakoulu ja alueellisen erityisopetuksen ryhmiä, +0,5M€ suunnitteluraha
- Kurttilan koulu, 2031, 3-sarjainen alakoulu, +0,5M€, suunnitteluraha

Uudet selvityskohteet investointiohjelmaan:

- Jupperin koulu ja päiväkoti (oli hyväksytyssä investointiohjelmassa 2022–31)
- Laurinlahden koulu (oli hyväksytyssä investointiohjelmassa 2022–31)

- Olemassa olevia esityksiä toimialan selvityskohteina 20 kpl

Rahoitusmuutokset investointiohjelmaan:

Päiväkodit:

- Tähestäjän päiväkoti / Utkikens daghem (uudisrakennus) 7+7-r, +1,8M€
- Aarrekartan päiväkoti (uudisrakennus) 8-r, +1,7M€
- Viherkallion päiväkoti (uudisrakennus) 12-r, +1,3M€
- Tapiolan päiväkoti (peruskorjaus) 3-r, +0,8M€
- Mankkaan päiväkoti (peruskorjaus ja laajennus) 8-r, +0,4M€
- Vallipuiston päiväkoti (peruskorjaus) 6-r, -2,1M€ (laajennus poistettu)

Yhteishankkeet:

- Kalajärven koulu, päiväkoti, nuorisotila, liikuntakenttä, 12-r päiväkoti, 2-sarjainen alakoulu, 3-sarjainen yläkoulu, +4,8M€
- Tiistilän koulu ja päiväkoti, 8-r päiväkoti, 3-sarjainen alakoulu, 6-sarjainen yläkoulu, +1,0M€
- Jupperin koulu ja päiväkoti, 3-sarjainen alakoulu, 8-ryhmäinen päiväkoti, poistettu investointiohjelmasta, -17M€

Koulut:

- Sunan koulu (peruskorjaus ja laajennus), 3-sarjainen alakoulu +5,9M€
- Laajalahden koulu, 3-sarjainen alakoulu, (peruskorjaus ja laajennus, yhtiöhanke +2,1M€)
- Toppelundin koulu, siirto osin investointikauden ulkopuolelle -4,5M€,
- Laurinlahden koulu, 3-sarjainen alakoulu ja alueellisen erityisopetuksen ryhmiä, -11,1M€

Lukiot:

- Matinkylän lukio ja liikuntahalli (uudisrakennus) -2,7M€
- Leppävaaran kampus, siirto osin investointikauden ulkopuolelle, -15M€

Ajoitusmuutokset investointiohjelmaan:

Päiväkodit:

- Espoonlahden päiväkoti 2025–2026 siirtyy vuodella eteenpäin 2026–2027
- Kipparin päiväkoti 2030–2032 siirtyy vuodella eteenpäin 2031–2033
 - o rahoitusmuutos -3,3M€ investointikaudelle
- Tähystäjän päiväkoti 2021–2023 vuosille 2021–2024
- Viherkallion päiväkoti 2021–2023 vuosille 2021–2024

Koulut:

- Aarnivalkean koulu 2031–2032 siirtyy vuodella eteenpäin 2032–2033
 - o rahoitusmuutos -0,5M€ investointikaudelle
- Laurinlahden koulu, 3-sarjainen alakoulu ja alueellisen erityisopetuksen ryhmiä poistettu investointiohjelmasta
 - o rahoitusmuutos -11,1M€ investointikaudelle
- Jupperin koulu ja päiväkoti, 3-sarjainen alakoulu, 8-ryhmäinen päiväkoti, poistettu investointiohjelmasta
 - o rahoitusmuutos -17M€ investointikaudelle
- Toppelundin koulu 2030–2032 siirtyy vuodella eteenpäin 2031–2033
 - o rahoitusmuutos -4,5M€ investointikaudelle

Lukiot:

- Leppävaaran kampus (Leppävaaran lukio) 2028–2030 vuosille 2031–2033
 - o rahoitusmuutos -15M€ investointikaudelle

Rahoituksen ajoitusmuutokset investointiohjelmaan:

- Viherkallion päiväkoti
- Vallipuiston päiväkoti
- Tiistilän koulu ja päiväkoti

Muutokset vuosittain:

- 2022: - 8,0M€
- 2023: +6,1M€
- 2024: +4,0M€
- 2025: - 2,1M€

Suomenkielinen varhaiskasvatus

Olarin kaksi päiväkotiä

Investointiohjelmaesityksessä vuosille 2022–31 oli hanke 3782 Olarin kaksi päiväkotiä (Olarin päiväkoti 10 ryhmää ja Olars Daghem 6 ryhmää). Talousarvioneuvotteluissa kohteen osalta kirjattiin, että uudisrakennus korvataan palveluseteliverkkoon kuuluvalla yksityisellä päiväkoti-investoinnilla. Esityksen johdosta kohteelle esitetyt investointimäärärahat poistettiin vuosilta 2023–25.

Komeetan koulun tontille toteutettavaksi esitetyn hankkeen poistamisella oli merkittäviä vaikutuksia sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen

varhaiskasvatuksen palveluverkkoon. Hanke olisi ollut oleellinen suomenkielisen varhaiskasvatuksen kunnallisen paikkakapasiteetin riittävyyden vuoksi ja mahdollistanut nykyisiin toimipaikkoihin poikkeusjärjestelyin toteutettujen lisäpaikkojen lakkauttamisen. Uuden kunnallisen yksikön myötä pyrittiin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti luopumaan epätarkoituksenmukaisista, pienistä ja huonokuntoisista olemassa olevista toimipisteistä. Tällöin perheillä olisi säilynyt kunnallinen varhaiskasvatuspaikka ja myös henkilöstöä olisi siirtynyt lasten mukana uuteen päiväkotiin. Kunnallisista yksiköistä ei voida siirtää lapsia tai henkilökuntaa yksityisiin päiväkoteihin. Hankkeesta luopuminen vaikeuttaa merkittävästi myös väistöjen järjestämistä,

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen osalta alueella on jo erittäin kattavasti tarjolla yksityistä varhaiskasvatusta ja alueen paikoista yli 50 % on jo yksityisissä toimipaikoissa, eli alueen yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on jo enemmän kuin tavoiteltu 35 %. Mikäli tontille toteutettaisiin iso yksityinen päiväkoti, se kilpailisi olemassa olevien yksityisten toimijoiden kanssa ja oletettavasti korvaisi näitä, jolloin uusia paikkoja ei todellisuudessa saataisi. Mikäli päiväkoti toteutettaisiin pienempänä, tontille jäisi käyttämättä runsaasti rakennusoikeutta. Yksityisille päiväkodeille osoitetaan vaihtoehtoisia sijainteja.

Lautakunta esittää yllä mainituin perustein, että hanke Olarin kaksi päiväkotia (Olarin päiväkoti 10 ryhmää ja Olars Daghem 6 ryhmää) palautetaan investointiohjelmaan toteutettavaksi mahdollisimman pian.

Finnoo /Djupsundsbackenin päiväkoti (Suomenkielisen varhaiskasvatuksen hanke)

Hankkeelle oli varattu vuodelle 2022 200 000 euroa, varaus koskee tontille tehtäviä pysäköintialueen stabilointitöitä. Alueen asuntorakentamisen ja riittävän alueellisen palvelutuotannon näkökulmasta päiväkotihanke tulisi toteuttaa siten, että kunnallinen vuorohoitoa tarjoava päiväkoti olisi käytettävissä vuonna 2026–27. Lisäksi yksityiset päiväkodit täydentävät palveluverkkoa.

Lautakunta esittää, että hanke lisätään investointiohjelmaan toteutettavaksi esitetyn aikataulun mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen huomioita investointiohjelmaan

Ensi keväänä Ukrainasta paenneet alkavat saada kotikuntaoikeuksia, joka voi tarkoittaa varhaiskasvatuksen tarpeen nousua Espoossa sadoilla uusilla lapsilla. Tähän olisi lähdettävä varautumaan. Varhaiskasvatuksen käyttöön saatavia tiloja tulee kartoittaa Tilapalvelut-liikelaitoksen toimesta varmuuden vuoksi jo nyt. Toimialalla ei ole tilareserviä ja nykyisissä tiloissa on jo enemmän lapsia kuin mihin tilat on suunniteltu.

Investointiohjelmassa lueteltujen päiväkotihankkeiden ja elinkaarta jatkavien hankkeiden (tekninen peruskorjaus) osalta merkittäväksi ongelmaksi on noussut väistötilojen puute. Osin ongelma johtuu siitä, että toteutettavan investointiohjelman yksittäisten hankkeiden toteutuminen on viivästynyt tai ohjelmassa olleita kohteita on poistettu, joilla olisi ollut rooli väistötilana. Väistötilaratkaisut tulee sitoa hankkeen valmisteluun siten, että väistöratkaisut suunnitellaan hyvissä ajoin. Väistöratkaisut on toteutettu yleensä ketjuttaen hankkeita, jolloin ketjusta lenkin poistuessa vaikutukset ulottuvat laajasti muihin hankkeisiin.

Suomenkielinen perusopetus

Postipuun koulu ja päiväkoti

Mäkkylän alueen asuinrakentaminen on viime vuosina ollut voimakasta ja alueen kouluikäisten lasten määrän on ennustettu kasvavan. Postipuun koulu oppilasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 290 oppilaasta 407 oppilaaseen. (Tilastopäivät 20.9.2017 ja 2021) Asukasennusteiden perusteella oppilasmäärän kasvu jatkuu. Postipuun koululla on siirtokelpoinen rakennus, mutta koulun tilakapasiteetti ei riitä kasvavan oppilasmäärän tarpeisiin. Jos väestöennusteen mukainen perusopetusikäisten oppilaiden määrä toteutuu, lisätilan tarve realisoituu jo tämän investointikauden aikana. Pohjois-Leppävaaran alueella ei ole koulutontiksi soveltuvia uusia Y-tontteja, mikä edellyttää nykyisin käytössä olevien koulutonttien kehittämistä.

Postipuun koulun laajentamisen yhteydessä myös päiväkodin laajentaminen on tarpeellista. Vallipuiston päiväkodin laajentaminen peruskorjauksen yhteydessä ei ole mahdollista ja Postipuun laajentaminen vastaisi kunnallisen varhaiskasvatustarpeen kasvuun alueella. Hankkeiden toteuttaminen yhteishankkeina lisää etuja toimintaan ja alentaa toimitilakustannuksia.

Postipuun koulu ja päiväkoti on investointiohjelmassa huomioitu vuodelle 2031, hankkeelle on varattu suunnitteluraha. Tämä tarkoittaa, että kohteen valmistuminen ajoittuisi vuodelle 2033. Tämä on tarve huomioiden liian myöhään, hanketta tulee aikaistaa esitetystä.

Kurttilan koulu

Kurttilan alueen pientalorakentaminen on ollut voimakasta ja alueen kouluikäisten lasten määrä on kasvanut. Kurttilan alueella ei ole koulua. Vanttilan koulu, joka vastaanottaa Kurttilan lapset, on suunniteltu alun perin 604 oppilaan kouluksi. Vanttilan oppilasmäärän kasvaessa koulua on laajennettu siirtokelpoisella rakennuksella. Vanttilan koulun oppilasmäärä on viidessä vuodessa kasvanut 498 oppilaasta 675 oppilaaseen. (Tilastopäivät 20.9.2017 ja 2021). Kurttilan alue rakentuu edelleen. Alueen kaavoissa on edelleen paljon toteutumaton asuinrakentamisen potentiaalia, minkä lisäksi Kauklahdessa on vireillä isoja asuntokaavoja.

Kurttilan väestönkasvuun tuomaan palveluntarpeeseen voidaan vastata Kurttilan koululla, joka toteutuisi investointiohjelmassa olevan Aarrekartan päiväkodin viereen samalle tontille. Jos alueen asukasmäärän kasvu jatkuu nykyisen kaltaisena, tarve realisoitunee jo ennen tämän investointikauden loppua, johon Kurttilan koululle on varattu suunnitteluraha vuodelle 2031. Näin ollen hanketta tulee aikaistaa esitetystä.

Laurinlahden koulu

Laurinlahden koulu on huonokuntoinen ja peruskorjauksen tarpeessa. Laurinlahden oppilaat siirtyvät Rehtorintielle väistöön kesällä 2023. Koko Espoonlahden alue kehittyy voimakkaasti metron rakentamisen myötä. Espoonlahden ja Laurinlahden alueiden väestön on ennustettu toistaiseksi kehittyvän tasaisesti.

Koko Espoonlahden alue on kehittymässä, mikä tulee vaikuttamaan myös perusopetuksen palveluntarpeeseen koko alueella. Mm. Soukan kehittäminen tulee vaikuttamaan merkittävästi asukasmäärään, mutta nämä suunnitelmat eivät vielä näy asukasennusteissa. Kehittyvällä alueella tulee jokaisessa hankkeessa varautua riittävällä lisäkapasiteetilla. Valtuuston hyväksymän Take-ohjelman mukaisesti uudet koulut tulee suunnitella vähintään nelisarjaisiksi. Nykyisen ja tulevan oppilasmäärän tarpeisiin tulee investointiohjelmaan varata riittävästi määrärahaa Laurinlahden kehittämiselle.

Laurinlahden koulun hankkeen kehittämisessä tulee huomioida myös mahdollisuus sijoittaa päiväkotia samaan kokonaisuuteen. Keskittämällä palveluita toistensa yhteyteen voidaan saavuttaa synergiaetuja sekä vapauttaa tontteja muuhun käyttöön.

Laurinlahden koulu on investointiohjelmassa ollut omana hankkeena. Hanke tulee palauttaa investointiohjelmaan ja samalla selvittää edellä mainitut mahdollisuudet palveluiden keskittämiseen.

Keran alueen perusopetuksen palvelut

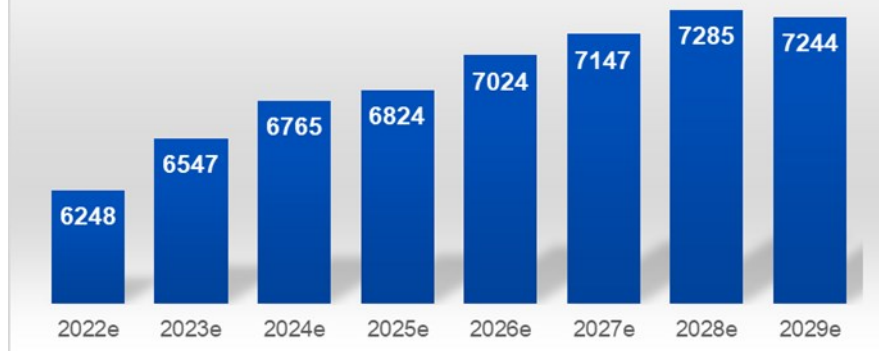
Keran alueen rakentaminen on käynnistymässä vuosina 2022–2023. Ensimmäiset asukkaansa Kera saa arviolta 2024. Keraan on tarkoitus rakentaa asuntoja noin 14 000 ihmiselle. Perusopetuksen palveluiden toteuttamiseksi oikea-aikaisesti on asuinrakentamisen edistymistä seurattava tarkoin, jotta alueen asukkaille voidaan taata tarvittavat palvelut. Perusopetuksen palveluiden tuottamiseksi on hyvä selvittää, voidaanko nykyisiä vuokrakohteita hyödyntää nykyisiä sopimuksia pidempään esimerkiksi yläkoulun osalta.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö

Vuosina 2014–2017 lukioden aloituspaikkoja varattiin 61,5 %:lle peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Näinä vuosina suomenkielisten lukioden opiskelijamäärä oli 4560–4640. Vuonna 2018 aloituspaikkojen suhteellista osuutta nostettiin 64 %:iin. Opiskelijamäärä nousi nopeasti ollen syksyllä 2020 5596. Vuodesta 2021 aloituspaikkoja on varattu 66 %:lle ja syksyllä 2021 opiskelijamäärä oli 5825. Syksyllä 2022 lukion opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan jälleen noin 300–400 opiskelijalla.

Tulevina vuosina lukioden opiskelijamäärien ennustetaan kasvavan aotaulukon mukaisesti, mikäli aloituspaikkoja varataan 66 %:lle peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Ennuste ei huomioi maan sisäisen muuton tai maahanmuuton vaikutuksia.

Espoon suom. kiel. lukioden opiskelijamääräennuste 2022-29

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) astui voimaan 1.8.2021, ja oppivelvollisuus laajeni koskemaan myös toisen asteen opintoja tai vastaavia muita opintoja. Oppivelvollisuuslain myötä perusopetuksen päättäneellä nuorella on hakeutumisvelvoite perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Sen lisäksi laki asetti kunnille veloitteen varmistaa jokaisen nuoren oppivelvollisuuden toteutuminen perusopetuksen jälkeen.

Oppivelvollisuuden laajentaminen vaikuttaa Espoon kaupungin lukiokoulutuksen suunnitteluun kahdella tavalla. Toisin kuin perusopetus ei toisen asteen koulutus ole kuntarajoihin sidottu, vaan opiskelijoilla on vapaa oikeus hakeutua missä tahansa sijaitsevaan oppilaitokseen. Käytännössä espoolaiset nuoret hakeutuvat pääsääntöisesti Espoossa sijaitseviin oppilaitoksiin, ja mm. opiskelijoiden hyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta tämä on myös tavoiteltavaa. Näin ollen laajennettu oppivelvollisuus luo tarpeen varmistaa, että toisen asteen koulutuspaikkoja on Espoossa riittävästi. Perinteisesti Espoossa on hakeuduttu laajemmin lukiokoulutukseen kuin ammatilliseen koulutukseen.

Kasvaneen lukiolaisten määrään tuo helpotusta Matinkylän lukion käyttöönotto vuodenvaihteessa 2023–24. Opiskelijamäärän kasvuun on pyritty vastaamaan myös tiivistämällä toimintaa nykyisissä lukioissa sekä hankkimalla lisätilaa lukioden käyttöön Haukilahden ja Otaniemen lukioissa. Haukilahden lukion käyttöön valmistuvilla lisätiloilla vastataan myös SaaS-mallin kautta hankittujen tilojen vähenemiseen. Aalto-yliopistossa opiskelijamäärän kasvu ja tilankäytön tehostaminen on tarkoittanut sitä, että ulosvuokrattavien tilojen määrä on vähentynyt. Lisätilan hankkimista valmistellaan myös Leppävaaran lukion väistötilojen sekä mahdollisesti myös Kuninkaantien lukion yhteyteen.

Käyttöön otettavat ja suunnitellut lisätilat eivät ole kestävä ratkaisu opiskelijamäärän kasvuun. Riittävän palvelukapasiteetin varmistamiseksi tarvitaan 10 vuoden sisällä isot lukiot Leppävaaran ja Länsi-Espoon alueille. Uusien lukioden myötä voidaan myös väliaikaisista väistötiloista luopua ja varmistaa asianmukaiset sekä toimivat tilat kasvavan opiskelijamäärän tarpeisiin.

Yleisiä huomioita investointiohjelmaan

Investointiohjelma sisältää rakennusten teknisen kunnon heikentymisen sekä palvelutarpeen kasvun takia aivan liian vähän päiväkotij- ja kouluhankkeita vuodesta 2024 alkaen. Lakisääteisten palvelujen

tilainvestointeja pitäisi priorisoida ohi erilaisten muiden kaupungin investointien lakisääteisten palveluiden turvaamiseksi.

Peruskorjausten viivästyessä mahdolliset hoitamattomat sisäilmaongelmat vaikuttavat rakennuksia käyttävien viihtyvyyteen, terveyteen ja tuottavuuteen. Huonokuntoisten toimipisteiden kiireellisten peruskorjausten myöhentäminen on toiminnan järjestäjille myös toiminnallinen ja taloudellinen riski, mm. hätäväistöratkaisut ovat toimialalle kalliita, vaikuttavat heikentävästi kohteen toimintaan sekä lasten ja oppilaiden perheisiin ja heidän arkeensa.

Uudisrakentamisessa sekä peruskorjauksissa mahdollisine laajennuksineen tulisi päästä tasaiseen rytmiin, jolloin väistöjärjestelyjen, muuttojen sekä kuljetusten järjestely olisi helpompaa eikä aiheuttaisi merkittävää haittaa toimintayksiköissä tehtävälle perustyölle. Kohteiden valmistumisajankohdat tulisivat ajoittua alkukesään, jolloin kohteiden varustaminen ja kalustaminen sekä viimeistelytyöt voidaan toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu merkittävää häiriötä.

Rakennushankkeiden viivästyminen välttämiseen tulee kiinnittää tulevissa hankkeissa huomiota. Hankkeen viivästyminen johtaa helposti siihen, että toimiala joutuu etsimään kalliita väistötiloja lyhytaikaiseen käyttöön. Tällöin tiloista maksettava korvaus ja lyhytaikaisen käytön mahdollisesti vaatimat kuljetukset sekä kohteiden kalustaminen ja varustaminen aiheuttavat merkittävän lisäkulun. Huhti-toukokuulle ajoitettu kohteen valmistuminen voi myöhästyä kuukauden ilman merkittäviä haittavaikutuksia, koska kohde ehditään varustamaan ja kalustamaan kesän aikana.

Rakentamisen ja rakennusmateriaalikustannusten nousu tulisi huomioida kohdekohtaisia kustannuksia tarkistettaessa investointiohjelmaan. Nousevien rakentamiskustannusten riskiä ei tule kattaa pienentämällä kohteiden laajuutta, jolloin pienenee myös kohteen palvelukapasiteetin laajuus.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Ei julkaista, Tilapalvelut -liikelaitoksen investointiohjelmaesitys 2023-2031, valmistelutilanne 30.8.2022

Oheismateriaali

Tiedoksi

Lehtinen Maija
Martinsen Kimmo
Laurila Mauri
Yrjölä Reijo